Vår ref.: VM/sei Oslo, 06.05.2026

Finansforbundets innspill til Finansmarkedsmeldingen 2026

Finansforbundet mener Finansmarkedsmeldingen 2026 inneholder flere viktige og konstruktive grep for å bedre rammevilkårene for finansnæringen. Det er positivt at meldingen følger opp Stortingets vedtak om en helhetlig gjennomgang av rammevilkårene for finansnæringen, og at regjeringen har innhentet innspill fra næringen både gjennom åpne møter og skriftlige bidrag. Meldingen gir også en tydeligere og mer systematisk gjennomgang av forhold som påvirker konkurranseevnen til norske finansmarkedsaktører.

Finansforbundet mener imidlertid at meldingen i for stor grad er preget av enkeltjusteringer og prosessoppfølging. Den gir i for liten grad en tydelig og samlet ambisjon for hvordan finansnæringen og kapitalmarkedene skal bidra til investeringer, innovasjon, omstilling og nye kompetansearbeidsplasser i norsk økonomi. Etter Finansforbundets oppfatning legger Finansmarkedsmelding også en for positiv analyse til grunn for hvor velfungerende finansmarkedene i Norge er.

Finansmarkedsmeldingen beskriver for eksempel næringslivets kapitaltilgang som god basert på én indikator, og uten grundigere sammenligninger med andre land. En fersk analyse fra den anerkjente britiske tankesmien New Financial, utarbeidet på oppdrag fra Finansforbundet, tegner et ganske annet bilde. Analysen sammenligner kapitalmarkedsaktivitet i Norden, målt som andel av BNP på tvers av 23 segmenter. Resultatet er tydelig: Norge har de minst utviklede kapitalmarkedene i Norden – om lag halvparten så store i forhold til BNP som det nordiske gjennomsnittet – og under EU-snittet.

Norske bedrifter finansierer seg i større grad med banklån enn via kapitalmarkedet. Norge ligger på bare rundt halvparten av nordisk snitt for egenkapitalemisjoner som andel av BNP og på bare en femtedel av venturekapital investeringene. Det hemmer omstilling og vekst: nye satsinger trenger risikokapital, ikke pant og avdrag.

Et velfungerende kapitalmarked er også et viktig premiss for innovasjon i finansbransjen selv. Norske fintech-selskaper sliter med å skalere og henter bare seks prosent av nordisk venturekapital i finansnæringen.

Er det mangel på risikovilje eller mangel på kapital som skiller Norge ut?

Analysen peker på et oppsiktsvekkende gap i langsiktig tilgjengelig investeringskapital, beregnet som sum av husholdningenes spare- og pensjonspenger og institusjonelle midler. Målt som andel av BNP er nordisk snitt på beholdningen av langsiktig kapital dobbelt så høyt som i Norge, mens Danmark ligger fire ganger høyere. Det skyldes et delvis ufondert pensjonssystem og at norske husholdninger i større grad plasserer sparing i bolig fremfor i verdipapirer.

Selv inkludert Oljefondet har Danmark mer langsiktig kapital enn Norge. Mens Oljefondet investerer i utlandet, plasserer danske og svenske pensjonsfond typisk 25–40 prosent i hjemmemarkedet. Om norske pensjonsmidler lå på nordisk snitt relativt til BNP og 25 prosent ble investert i Norge, tilsvarer det rundt 25 prosent av BNP i ekstra investeringskapital.

Husholdningenes sparevaner er den andre brikken. Enkle regler og tydelige skatteinsentiver har gjort svensk investeringskonto (ISK) til en viktig kapitalkilde; beholdningen er rundt 30 prosent av BNP – omtrent tre ganger nivået i norsk aksjesparekonto (ASK). Det merker vekstbedriftene: ISK

(innført i 2012) har sammenfalt med sterk vekst i svenske fond rettet mot små og mellomstore bedrifter.

New Financial anslår at kapitalmarkedsfinansieringen i Norge kan øke med om lag 20 til 50 milliarder kroner årlig dersom markedene utvikles til samme nivå som våre naboland. Etter Finansforbundets syn burde meldingen i større grad brukt denne erkjennelsen som utgangspunkt for en mer offensiv politikk for kapitaltilgang, investeringskultur og utvikling av finansielle kompetansemiljøer i Norge. Med det utgangspunktet ser vi handlingsbehov på tre områder:

1. **Konkurransedyktige rammevilkår** for finansnæringen er helt nødvendig for velfungerende finansmarkeder, og vi er positive til at meldingen inneholder en del viktige grep:
   - Finansforbundet støtter særlig at meldingen legger stor vekt på raskere innlemming og gjennomføring av EU/EØS-regelverk. For norske aktører er det avgjørende å møte mest mulig like regler som aktører i EU, og meldingen viser at regjeringen prioriterer dette arbeidet høyt.
   - Det er videre positivt at meldingen inneholder konkrete oppfølginger på fonds- og kapitalforvaltningsområdet. Dette gjelder blant annet de allerede vedtatte endringene i skattereglene for verdipapirfond og fondskonto, arbeid med inntektsdelingsavtaler, vurdering av fondsstrukturer med variabel kapital i henhold til det svenske arbeidet med SIKAV-fond og oppfølging av valutasikring av andelsklasser. Dette er tiltak som kan bidra til bedre konkurransevilkår for fondsforvaltningsbransjen i Norge.
2. **Spare- og investeringskultur.** Rammevilkår alene er ikke nok. Vi må også bygge en sterkere spare- og investeringskultur. Skattesystemet bør bli mer nøytralt, blant annet ved å redusere favorisering av boliginvesteringer fremfor aksjer. ASK bør videreutvikles med enklere regler og et bredere investeringsunivers og minstesatsene på innskuddspensjon bør løftes. Og skal sparevanene endres over tid, må den finansielle kompetansen i befolkningen opp. Vi foreslår å øke andelen om økonomisk og finansiell kompetanse i skolenes læreplaner, og etablere et offentlig/privat samarbeid om opplysningsplaner for unge vokse om sparing og investering.
3. **Bygge kompetanse i finansnæringen.** Vi må bygge et bredere finansielt økosystem. Norge har sterke nisjer som vi kan bygge på, som high yield-markedet. Men analysen tyder på et smalt finansmarked med gap i finansieringsløpet fra oppstart til vekst – særlig innen venturekapital. Bedre rammebetingelser kan legge til rette for nye aktører, både digitale utfordrere og store internasjonale aktører som kan tilføre mer kapasitet og kompetanse på toppen. Et nasjonalt forskningssenter for finans – etter modell fra Swedish House of Finance – kan samle miljøene og bidra til å styrke finans som næringsklynge.

Finansforbundet vurderer samlet at Finansmarkedsmeldingen 2026 svarer bedre opp enn tidligere meldinger når det gjelder gjennomgang av rammevilkår og oppfølging av Stortingets vedtak. Samtidig svarer meldingen bare delvis opp til behovet for en mer offensiv og fremtidsrettet politikk for norsk finansnæring og norske kapitalmarkeder. Finansforbundet vil derfor oppfordre til at det videre arbeidet med meldingen og oppfølgingen av den brukes til å styrke den næringspolitiske ambisjonen for finansnæringen og til å utvikle mer målrettede tiltak for kapitalmarkeder, innovasjon og kompetanse i Norge.

Med vennlig hilsen

FINANSFORBUNDET

Vigdis Mathisen
forbundsleder